

Secese: květiny vyrobené z kamene

Přibližně před 140 lety se fabriky a průmyslové budovy nadobro zabydly v ulicích mnoha měst. Obrovitánské nové stavby vznikaly v těsné blízkosti budov starších, které vypadaly jako chrámy nebo hrady. Soudobým architektům nebylo po chuti ani jedno, ani druhé. Honosné paláce jim připadaly nemoderní a průmyslové zase chladné a odtažené. Nová generace architektů zatoužila po stavbách, které by se originalitou vyrovnaly přírodě. A tak se pustili do budování domů zdobených záplavou květů a popínavých rostlin. A co víc! Jeden nikdy nebyl přesnou kopií druhého.

Secese, Jugendstil nebo hnutí Arts and Crafts, to jsou různé názvy pro tentýž styl. Umělci tvořící v jeho duchu se však rozhodně neomezovali pouze na domy. Naopak navrhovali také stanice metra, kiosky, koupelny, nebo dokonce předměty denní potřeby, které vypadaly, jako by vyrostly v srdci přírody. Secesní mistrovství, jež napodobuje mistrovství přírody, dovedl k dokonalosti španělský architekt Antoni Gaudí (1852–1926), když v roce 1883 položil v Barceloně základy velkolepého chrámu Sagrada Família.

1 Zkuste přimhouřit oči a zahleďte se na zdi Gaudího proslulého chrámu. Jako by vám před nimi vyrostl hrad postavený z písku. Katedrála má mít 18 věží, přičemž nejvyšší se se 170 metry stane nejvyšší evropskou věží vůbec.

2 A jak to, že se jí teprve stane? Protože věřte nevěřte, Sagrada Família stále ještě není hotová. Práce na architektonickém klenotu, který ročně spolýká na 22 milionů eur, by měly skončit v roce 2026.

3 Gaudí při stavbě využil unikátní statické* řešení chránící před kolapsem stavby nepravidelných tvarů. V přírodě totiž objevil formu, kterou tvoří rovné linie, na pohled ale působí zaobleně. Krom toho si španělský génius vypomohl technologiemi, jež se osvědčily při stavbě gotických chrámů už ve středověku.

3 Hotová je zatím pouze východní fasáda* znázorňující narození Ježíše Krista. Zbytek veděla, kterému slavný architekt obětoval více jak čtyřicet let života, stále vypadá jako jedno velké stavení a věže budoucí katedrály tu zatím připomínají jen všudypřítomné stavební jeřáby.

4 Zevnitř se kostel podobá džungli, kde se to jen hemží kamennými rostlinami, spirálovitými schodišti a výklenky všemožných tvarů.

5 Barevné světlo do budovy proniká, jak jinak, pestrými okenními tabulkami, které uvnitř katedrály navozují duchovní atmosféru.

Pokud se Sagrada Família dokončí podle plánu, bude její stavba trvat 143 let.

Mnohověžatý sen Antoniho Gaudího

Antoni Gaudí podlehl zraněním po dopravní nehodě a splnění svého snu se již nedožil.

Art deco: když se krása snoubí s noblesou

O kolo roku 1900 byla atmosféra přímo nabitá plejádou nových uměleckých směrů. *Kubisté* vše okolo sebe „rozřezávali“ na kusy, *futuristé* halili lidi i předměty do ladných vzdušných linií, *expresionisté* vyjadřovali stavy svého nitra pomocí bláznivých křiklavých barev a *secesní* architekti se nechali unést poblouzněním z křivolakosti vzorů rostlinné říše.

Ve 20. letech se to nejlepší ze všech směrů slilo do jediného slohu, kterému nechyběl punc luxusu ani vizuální přitažlivost. Nový styl často využíval různorodé materiály včetně průmyslově vyrobených produktů. Vyznačoval se ale také vysokou mírou řemeslné dokonalosti a jisté extravagance*. Nový elegantní dekorativní styl si velmi brzy vysloužil neméně elegantní název – art deco.

Historie art deca se začala psát v evropských velkoměstech, především pak v Paříži a ve Vídni. Brzy si ale našlo cestu i do Spojených států amerických. Americký filmový průmysl kouzlu vytříbeného slohu okamžitě propadl a filmové kulisy inspirované stylem art deca vznikaly jako na běžícím pásu. Pozadu nezůstaly ani americké metropole, které také zatoužily po zbrusu novém, luxusním střihu. Nejvíce vzhled města ovlivnil nový sloh v New Yorku. A tak mrakodrapy jako slavný Chrysler Building z roku 1930 navždy proměnily podobu nebe nad nejlidnatějším americkým městem.

1 Mrakodrap Chrysler Building se s výškou 319 metrů mohl titulem nejvyšší stavby na zemi pyšnit pouhých jeden rok. V roce 1931 ho o prvenství připravil Empire State Building, který se tyčí do výšky 381 metru.

2 Pomyslnou hlavu impozantního mrakodrapu zdobí šestipatrová koruna vyrobená z oceli.

3 O titul nejvyšší budovy v New Yorku spolu soupeřily mrakodrapy Chrysler Building a Bank of Manhattan. Proto autor prvního zmíněného návrhu William van Alen držel přesnou podobu věže pod pokličkou tak dlouho, dokud nebyla hotová spodní část mrakodrapu. Když pak na vrchol dosadil lehkou konstrukci s teleskopickou anténou, o vítězi již nikdo nepochyboval.

4 Uvnitř Chrysler Building se kromě jiného nacházejí blatníky, emblémy na kapotu nebo poklice. Walter P. Chrysler takto chtěl vzdát hold automobilům, které jeho automobilka Chrysler vyráběla.

5 Vnitřek budovy zdobí přepychové interiéry a samozřejmě nechybějí ani výtahy, kterých je hned 18.

6 Výsuvná okna jsou v původním stavu a dají se stále otvírat. A to i v 70. patře!

7 Chrysler Building byl postaven závrtným tempem od září 1928 do května 1930. Ačkoli se jedná o poměrně krátké období, Amerika během něj zažila strmý pád z vrcholu ekonomického růstu do hospodářské krize. Stavbě mrakodrapů v New Yorku tak na nějaký čas odzvonilo.

7 V noci budovu osvětluje fluorescenční osvětlení, které mrakodrap proměňuje v barevný symbol New Yorku.

.....
Kromě 29 961 tun oceli budovu tvoří také 3 826 000 cihel a přibližně 5000 oken.
.....

Elegantní styl, který činí svět krásnějším

Pyramidě na vrcholu mrakodrapu se říká vertex, což latinsky znamená koruna. Konstrukce váží 30 000 tun. To není zas tak moc, když si uvědomíte, o jak obrovský kus hmoty se jedná!

